

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) LII (46)
Štev. (Nº) 18

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES
20 de mayo - 20. maja 1993

Trdoživost SIM

Informacije iz Slovenije

Št. 28 - 17. maja 1993

Kot smo lahko brali v prejšnjih številkah našega tednika in kakor lahko beremo v današnji številki, je slovenska vlada hotela postaviti Slovensko izseljensko matico v isto vrsto z drugimi društvi, ki skrbijo za izseljence in z njimi sodelujejo. Kot po vseh zahodnih deželah je skrb za izseljence poverjena zunanjemu ministrstvu, ki preko drugih društev pomaga vsem rojakom po svetu, ki iščejo pri njem pomoči.

Pri nas pa je prej komunistični režim centraliziral — kot vse drugo življenje — v eno samo organizacijo, ki je bila pod strogo kontrolo partije in je izvrševala to, kar so ji tam zapovedali. Ni slučajno, da so bili predsedniki SIM važni partijski funkcionarji, sicer že nekako upokojeni, a so še vedno imeli veliko besedo, zveze in oblast. Od prvega predsednika ex-ministra in starega partijca Toma Brejca do zadnjih so skrbno bedeli, da je SIM bila podaljšana roka komunističnega režima v svet. A ne samo to, celo UDBA je bila tesno povezana z njo, kakor je priznal v Delu pred dnevi časnikar Vinko Vase, ki je bil vedno in je še glasnik visoke partijske politike. Niso bili zaman člani SIM taki pravoverni komunisti kot so Šentjurčeva in Ribičič.

Sedaj je vlada postavila predlog, da bi SIM izgubila svoj privilegirani položaj.

Slovenija v Svetu Evrope

Osrednji dogodek za Slovenijo je bil njen sprejem v polnopravno članstvo Sveta Evrope. Parlamentarna skupščina SE je v sredo enoglasno sprejela odločitev, da RS postane 28. članica SE, ki je bil ustanovljen maja 1949. V petek, 14. maja, je zunanji minister Lojze Peterle v Strasbourgu podpisal pristopno izjavo iz evropske konvencije o človekovih pravicah. Pred palačo Evropa so ob intoniranju slovenske himne razobesili slovensko zastavo, ki je našla mesto med zastavama Španije in San Marina. Slovenija je hkrati prva država z ozemlja nekdanje Jugoslavije, ki je postala članica te evropske organizacije, ki so jo ustanovili z namenom, da bi dosegli večjo enotnost evropskih dežav in skrbeli za spoštovanje človekovih in državljanskih pravic na stari celini. Poleg Slovenije sta bili na majskem zasedanju Parlamentarne skupščine SE v polnopravno članstvo sprejeti še dve novonastali državi, Estonija in Litva, medtem ko so Makedoniji podelili poseben status gostje. Minister Peterle se je v petek kot polnopravni član udeležil šestantke odbora ministrov SE, na katerem so razpravljali o razmerah na območju bivših držav, Sovjetske zveze in Jugoslavije. Zunanji minister držav članic SE je opozoril na problem beguncev, ki jih je v Sloveniji že za 3,5 odstotkov celotnega prebivalstva.

Matica je takoj dvignila krik in vik. Govorila je, da je zdavnaj premagala staro partijsko usmeritev, da enako skrbi za politične kot za ekonomske izseljence, da politična emigracija itak ne pomeni nič itd.

Ko je prišel predlog proračuna pred parlament, se je izkazalo, kaj je resnica. Parlament je odbil predlog vlade in spet potrdil finančna sredstva direktno Matici, čeprav je tudi odobril denar zunanjemu ministrstvu za druga društva, ki naj se skupaj s SIM potegujejo na podlagi raznih programov za financiranje od vlade. SIM je torej ostala prva in skoraj monopolna organizacija, njeni uslužbenci so obsedeli na dobro plačanih stolčkih in se bodo še dalje sprehajali po svetu. Spet bodo govorili, da so jim vsi enakopravni, da so pluralistični itd. A na visokih mestih so ostali isti ljudje kot prej, ki so nekoč zamolčevali politično emigracijo — primer predsednika Juraka! —; sistem bo tako ostal isti.

A demokratični izseljenci po svetu so jih že spregledali: isti ljudje — ista miselnost, morda malo bolj zavita, morda bolj prijazni, a njihovo mišljenje poznamo in njihovo zgodovino tudi. In v pravi demokraciji je zgodovina podlaga za sedanjost: vsak odgovarja za svoja pretekla dejanja. Če so bila pozitivna, je sprejet in ima možnost nadaljnjega delovanja, če pa so bila sektaška ali diktatorialna, je jasno, da mu je delo odklenalo, pa čeprav se še tako trka na prsi.

A po drugi strani tudi vidimo, koliko velja vladna politika: po številkah bi morala vlada zmagati tudi v parlamentu, a je večina volila drugače, pač bolj po starih partijskih reminiscencah in nagnjenjih.

TD

Financiranje SIM spet po starem

Seja (5.5.1993) izvršnega odbora Slovenske izseljenske matice je potekala v znamenju zadovoljstva vodstva, ker je državni zbor podprl njihovo dopolnilo pri sprejemanju proračuna ter jim vrnil marca odvzeta sredstva. Gre za 29 milijonov tolarjev, ki so bili v okviru finančnega ministrstva namenjeni za pokrivanje plač in materialnih stroškov SIM in ki jih je vlada sredi marca prenesla na zunanje ministrstvo. Hkrati se je med nekaterimi člani IO SIM, ki so hkrati člani drugih društev, ukvarjaljočih se s Slovenci po svetu, razvila precej ostra polemika o dejavnosti teh društev.

Najprej je dr. Mirko Jurak, predsednik SIM, v kratki kronologiji jemanja sredstev SIM med drugim navedel, da sta bila s taj-

Nad. na 2. str.

1. Prejšnji teden so ministri iz vrst SKD govorili na časnikarski konferenci o situaciji po sto dneh sodelovanja v vladi dr. Janeza Drnovška. Splošno oceno je podal prof. Lojze Peterle, ki je tudi podpredsednik vlade Republike Slovenije. Začela se je širša privatizacija, sanacija bančnega sistema, gradi se lastna infrastruktura, izboljšale pa so se tudi možnosti izkoriščanja kreditnih aranžmajev. Pripravljenih je bilo več zakonov, kot zadnji v vrsti tudi zakon o igralništvu, ki predvideva 66% lastništvo države. Afere se razčiščujejo, v nje pa ni vpleten nihče iz vrst krščanskih demokratov. Kot prioritete pa je Peterle navedel prizadevanje za pravično ureditev plač, preprečitev divje privatizacije, pri čemer se naša stranka zavzema za razjasnitev afer in vztraja pri reviziji nedovoljenega lastništva, in se trudi zbrati različne kočljive primere. Resnica naj pride na dan, ne želimo pa mlatiti v prazno. Ukrepiti je treba, ko so zbrani potrebni dokazi, merila pa so za vse ista. Nadalje spada med prioritete družinska politika, kjer je potrebna tudi materialna podpora, poprava krivic, kajti na tem področju se stvaru rešujejo občuteno prepočasi, sanacija kmetijske politike, vztrajamo pa tudi, da se na osnovi ustave čimprej sprejme zakon o lokalni samoupravi.

2. Ivan Obal, državni sekretar v ministrstvu za kmetijstvo in gozdarstvo, je poudaril, da po obdobju liberalističnega pristopa v kmetijski politiki bolj in bolj prevladuje jasno izdelana obširna strategija ekološko socialnega pristopa, ki v kmetu ne vidi zgolj pridelovalca hrane ampak tudi vzdrževalca okolja. Na ta način naj bi se tudi ohranila dosedanja poselitvena struktura. Cilj je predvsem zmanjšanje proizvodnih stroškov in pa seveda zaščita domače

proizvodnje. To je prva celostna strategija kateregakoli gospodarskega področja. Posebno pozornost pa bo v prihodnje treba posvetiti socialni in zdravstveni ter štipendijski politiki.

3. Ivan Bizjak, minister za notranje zadeve, je izpostavil vprašanje državljanstva, kjer je treba postaviti jasne kriterije, pripravlja pa se tudi zakon o dvojnem državljanstvu. Nadoknaditi je treba zaostanek pri ugotavljanju postopkov za dodeljevanje državljanstva, ker želijo do konca leta „priti na čisto“, prioriteto pa imajo t.i. pozabljeni in pa Slovenci po svetu. Posebno pozorost posveča korektnosti policije v odnosih do državljanov. Pri vprašanju afer pa poskuša ustvarjati vzdušje, v katerem bi delo kriminalistov potekalo čimbolj nemoteno. V pripravi pa je tudi zakon o delovnem področju ministrstva in o državni upravi.

4. Nace Polajnar, vodja poslanske skupine SKD, pa je predstavil predloge zakonov, ki so jih vložili naši poslanci. Gre za zakon o popravi krivic (po vojni zaprti, preganjani, likvidirani), zakon o strankah, ki bi urejal vprašanje nasledstva in posredno tudi položaj poslanskih skupin, zakon o Triglavskem narodnem parku, ki bi zagotovil pravno osnovo za turistično dejavnost v tem področju in s tem tudi normaliziral življenje ljudi predvsem v Trenti in dolini Soče.

5. Parlamentu je bil predstavljen predlog zakona o varstvu in urejanju okolja, ki ga je na časnikarski konferenci naš poslanec v DZ Franc Černelič ocenil kot sodobnega in sprejemljivega. Posebej pa je izpostavil vprašanje verige elektrarn na Savi, kjer je treba začetno delo na vsak način nadaljevati.

Jakob Štunf

Služba za stike z javnostjo SKD

Ne bojimo se mednarodne arbitraže

Časnikarje je na konferenci s Peterletom najbolj zanimalo urejanje odprtih vprašanj s Hrvaško in stiki z Italijo. „Slovenija želi tudi v prihodnje urejati vsa vprašanja meje s Hrvaško prek dvostranske komisije, če pa slednja ne bi uspela, se naša stran ne boji mednarodne arbitraže,“ je odgovoril slovenski zunanji minister Lojze Peterle. Hrvaška je namreč napovedala, da bo zahtevala mednarodno arbitražo, če vprašanje slovensko-hrvaške meje na morju v teh dneh ne bo rešeno. Še ta teden se bosta znova sešli mešani strokovni komisiji obeh držav, ki bosta določili mejo. „Sicer pa naša stran jutrišnjega roka za določitev meje na morju med Slovenijo in Hrvaško s strani uradnega Zagreba ni razumela kot ultimat. Upam, da bosta obe državi na formalni ravni našli rešitev za sporna območja na Gorjancih, Snežniku in morju,“ je dejal Peterle. Dodal pa je, da dinamika reševanja

odprtih vprašanj z našo južno sosedo ni povsod takšna, kot bi si želeli, zlasti v gospodarstvu. Sicer pa se bosta še ta teden srečala minister za gospodarske dejavnosti Davorin Kračun in njegov hrvaški kolega in se dogovorila o trgovinskem sporazumu.

O slovensko-italijanskih stikih je Lojze Peterle povedal, da je Italija že posredovala predlog poslovnika za način in vsebino dela zgodovinske komisije; sestavljalo naj bi jo od štiri do šest članov z vsake strani. „O težnjah Istre po regionalizaciji tako na hrvaškem kot na slovenskem delu tega polotoka pa menim, da bodo hotenja prišla do izraza takrat, ko bosta državi postali članici ES in ko se bodo po vsej Evropi začela oblikovati regionalna območja. Pri teh regionalizacijah pa ne mislim na nikakršne naddržavne regije,“ je med drugim dejal slovenski zunanji minister.

„Slovenec“, 4. maja 1993

6. JUNIJA 1993
OB 16. URI

SPOMINSKA PROSLAVA JUNAKOV

SLOVENSKA HIŠA
BUENOS AIRES

Vlada vrnila državljanstvo 1.278 Slovincem

Slovenska vlada je na poročilo ustavnega sodišča na seji 16. aprila letos sprejela sklep, s katerim je odpravila odločbe o odvzemu državljanstva 1.278 osebam. Odločbe za te osebe so bile sprejete na podlagi Zakona o odvzemu državljanstva podoficirjem in oficirjem nekdanje jugoslovanske vojske, ki se nočejo vrniti v domovino, pripadnikom vojnih formacij, ki so služili okupatorju, in pobegnili v tujino, kot tudi osebam, ki so pobegnile v tujino po osvoboditvi (Uradni list FLRJ, št. 86, oktober 1946).

Pravzaprav se je v zadnjem času, ko so se pojavljala vprašanja in problemi „dodeljevanja“ državljanstva Slovincem, ki so odšli takoj po vojni po svetu zaradi ideoloških razlogov, poleg omenjenega spiska s 1.278 osebami govorilo o še enem. Gre za razvpiti spisek „vojnih zločincev“, ki se je od leta 1990 do lani skrčil z 20 oseb na 4. Ob tem je treba poudariti, da je tudi ta spisek že izničen, saj je eden od četverice domnevanih „vojnih zločincev“ Vinko Levstik dobil slovensko državljanstvo že pred nekaj meseci. Mimogrede: tudi javno tožilstvo, ki se je ukvarjalo z Levstikovim primerom, je že pred dvema mesecema ugotovilo, da ni nobenega razloga, da bi proti njemu sprožilo kazenski proces. Celo nasprotno, preiskava je pokazala, da je bila najbolj obremenjena priča ves čas po vojni pod hudim udbovskim pritiskom in da so bile obtožbe proti Levstiku konstrukt Udbe.

Absurd slovenske demokracije je, da je spisek 1.278 oseb veljal dalj časa za zloglasni spisek „vojnih zločincev“. Absurd tudi zato, ker je okoli 50 oseb s te liste lani že opravilo celotni postopek sprejemanja državljanstva (in so ga drugi dobili). Vseeno pa nekateri lani državljanstva niso dobili, saj so bili prav na tem spisku (o primeru Alojza Serneca smo v Slovencu pisali 16. maja lani).

Večino odločb za odvzem državljanstva tem 1.278 osebam je v razdobju nekaj let po sprejetju zakona sprejelo Ministrstvo za notranje zadeve FLRJ v Beogradu in so napisane v cirilici.

Poglejmo si odločbo, ki nosi datum 11. 1. 1951. Gre za spisek, na katerem je (101) oseba, opremljen pe je tako, da sta kot zadeva navedena prva oseba s spiska in odvzema državljanstva, sledita ime in zakona in odločba, da se naslednjim (101) osebam odvzema državljanstvo, na koncu pa je za Smrt fašizmu — sloboda narodu! podpisan pomočnik ministra za notranje zadeve FLRJ Petar Ivičević.

Odvzem državljanstva je pomenil tudi to, da se je tem ljudem zaplenilo celotno premoženje.

Odločbe za 1.278 ljudi je vlada razveljavila na priporočilo ustavnega sodišča. To je namreč na svoji seji 10. decembra lani

razveljavilo 13. a in 41. člen zakona o državljanstvu RS, ker je ugotovilo, da sta v nasprotju s slovensko ustavo. Razveljavitev obeh členov bo začelo veljati 1. junija letos. Pravno-uradniška formalnost ob tem vladnem sklepu o odpravi odločb o nekdanjem odvzemu državljanstva 1.278 osebam bo, da bodo morali upravni organi vseh 50 vrnitev državljanstva iz zadnjega leta razveljaviti, saj je sedaj ugotovljeno, da je bilo tem osebam državljanstvo odvzeto na osnovi zakona iz leta 1946, ki ga več ne priznavamo.

Zakaj je vlada sprejela sklep o razveljavitvi nekdanjih administrativnih odločb o odvzemu državljanstva šele zdaj? Enostavno zato, ker se je bala, da bodo potem te osebe oziroma njihovi potomci dobili nazaj vso pravico, predvsem pravico do odvzeta premoženja. Mlada slovenska država pa že tako ali tako jadicuje, da nima sredstev za povračilo odškodnin za nekoč odvzeto premoženje. Sicer pa je postalo vztrajanje na tem spisku nepomembno tudi zato, ker je ustavno sodišče pred kratkim razveljavilo tisti del zakona o denacionalizaciji, ki je samo Cerkvi dovoljeval vračilo odvzeta premoženja, druge pravne osebe pa so bile pri denacionalizaciji izvzete. Tako zdaj lahko tudi razna društva, stranke in druge ustanove zahtevajo nazaj odvzeto premoženje, ustavno sodišče pa je za bistveno omejitev določilo, da morajo te pravne osebe delovati na ozemlju Slovenije še danes, kar pa seveda za marsikatero (na primer športna društva Sokol in Orel) več ne velja.

Ker ministrstvo za notranje zadeve nima naslovov teh 1.278 oseb, jih bo o vladnem sklepu obvestilo prek konzularno-diplomatskih predstavništva in časopisov Svobodne Slovenije ter Slovenske države. Odslej bodo za tiste, ki so bili na tej dolgi listi, namesto prošnje dovolj pobude za potrdilo o državljanstvu.

Tako bodo naši izseljenci (predvsem za potomce) slovensko državljanstvo od 1. junija naprej lahko uveljavljali le po 13. členu zakona o državljanstvu, ki dovoljuje izredno naturalizacijo. V tej izredni naturalizaciji pa je všteti tudi interes države, da popravi prejšnjim Slovincem krivice iz preteklosti.

Ivo Žajdela
„Slovenec“, 3. maja 1993

Opomba uredništva:

Gornji članek je zelo zanimiv, a na nekaterih mestih nejasen. Oziroma podaja osebene interpretacije odlokov. Na naše vprašanje predstavnika slovenske vlade Republike Slovenije Božidarju Finku je ta dejal, da nima še nobenih uradnih informacij o takih sklepih vlade.

SIM je včeraj predstavila tudi pisna mnenja treh članov izvršnega odbora iz tujine, ki se seje niso mogli udeležiti. Medtem ko sta dr. Marko Dvoržak iz Nemčije in Oskar Molek iz Argentine poslal SIM svojo podporo pri zavzemanju SIM za ohranitev dosedanje organiziranosti, je dr. Jože Bernik iz Amerike očital predsedniku in tajniku SIM, da sta „posegala po vseh mogočih političnih argumentih in strahovih, ki so povsod neprimerni.“ Očita jima „obrambo svete krave zaradi krave same in ne za vsebinska vprašanja. Če bi se vodstvo SIM zavzelo za odkrivanje in reševanja osnovnih vprašanj slovenskega izseljenstva, na kar smo nekateri v IO opozarjali od vsega začetka, bi danes SIM imela mnogo boljše argumente, kot jih ima.“

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Res je, da se povsod po svetu politične stranke preveč posvečajo notranjim problemom in medsebojnemu rovarjenju, a težko v taki meri kot v Argentini. Res je, da se ustvarjajo povezave, v katerih so včerajšnji sovražniki današnji prijatelji, a to je tukaj skoraj narodni šport. Prav zato pa je politično ali bolj strankarsko delovanje vedno na prvih straneh časopisja in čim bližje prihajamo volitvam, tem jasneje se to kaže.

NOVA OFENZIVA

To nedeljo se v prestolnici iztečejo prve notranje volitve peronistične stranke. Potem bodo na vrsti v provinci Buenos Aires in še v marsikateri provinci. V prestolnici ni dvoma: zmagala bo „uradna“ lista, kateri načeljuje bivši minister in predsednikov dobri prijatelj Erman González. A cena za to zmago in nemoteno pot Ermana v poslansko zbornico ima svojo ceno. Svoječas smo že pisali o težavah, da Erman postane poslanec za mesto, v katerem ni imel doslej „domovinske pravice“. Da ga je konvencija stranke potrdila, je moral sprejeti kot tovariša na listini predstavnika skupine (Toma), ki so jo hoteli iztrebiti zaradi razpasene korupcije, ki jo je razbohotila v mestni strukturi.

Erman González je znan kot mož načel. Kako da je sprejel povezavo s to skupino, ki ima celo težke sodne postopke na grbi? Ni znano, kdo je pritisnil nanj, da se je končno uklonil dejstvu in sprejel mesto in tovarišijo, katere si ni želel. A v majhnih detajlih se pozna resnica. Doslej še nihče ni videl ne predvolilne ne nikakršne slike, kjer bi bila skupaj Erman in Toma, pač pa le vrsto nadcestnih razobeskov (pasacalles), kjer stoje njuna imena.

Izgubo Menemove nadvlade nad stranko kaže tudi nova sestava vodstva peronistične stranke. A tu se nekoliko ustavimo. Pisec še vedno beleži „peronistična“, čeprav se uradno ta beseda že dolgo ne uporablja. Da, počasi izginja celo iz dnevnega časopisja, da ne govorimo o televizijskih informativnih programih, kjer je sploh več ne uporabljajo. Uradno se stranka imenuje (in ime je iznašel sam Perón) Justicialistična stranka, morda bi po slovensko izrazili „Stranka socialne pravice“, kajti ta je bila prvotna ideja. Da je od tega po vseh teh letih maršev in protimaršev peronizma kaj malo ostalo, je jasno. „Justicializem“ je tako daleč od „peronizma“ kot je razlika med Peronom in Menemom, čeprav bi med enim in drugim lahko našli precej skupnih točk a ne le posebno pozitivnih.

Vrnimo se k novemu vodstvu peronizma. Predsednik je namenjen izvesti novo ofenzivo z očmi uprtimi ustavno reformo. Zato je pospešil spremembo na vrhovih stranke, kajti vodstva dejansko ni bilo, saj

Dr. Jurak je poudaril, da bi se v prihodnje tem pretresom izognili, če bi čimprej pripravili poseben zakon, ki bi delovanje SIM in drugih podobnih društev uredil. Tajnik Janez Rogelj je dejal, da SIM nima nič proti temu, da se tudi druga tri društva financirajo iz proračuna, vendar ne na račun SIM. K temu je dodal, da je SIM že presešla nekatere stvari, ki jih drugi še niso, na primer delitev izseljencev na politične in gospodarske. Temu je ugovarjal Janez Rihar in dejal, da so ti pojmi povsem legitimni. Protestiral je tudi, da se ob polemikah odvzemanja denarja SIM vmešava Katoliško središče za Slovence po svetu, ki ga vodi, saj po njegovem oni nimajo s celotno zadevo nič skupnega.

Ivo Žajdela - Slovenec, 5.5.1993

je bil v njem on sam, njegov brat in predsednik senata, pa še nekateri, ki so zaprosili začasen dopust zaradi važnejših opravkov. Tako je delovanje stranke domala spalo spanje pravičnega. A novo vodstvo ima svoje bistvene posebnosti. S tem imenovanjem je Menem popustil napram bolj neodvisnim skupinam v stranki, katere skuša pridobiti za svoje načrte. Ti načrti pa še vedno v prvi vrsti predvidevajo novo predsedniško dobo.

TUDI ZUNAJ

Med te napore spada sploh utrjevanje lastne figure. Menem se skuša predstaviti kot notranja močna in zunanje važna osebnost. In to naj pride do izraza še pred oktobrskimi volitvami.

To pot mu je bila sreča mila in sicer na treh različnih področjih. Najprej v že dolgo sanjanem in nenehno zelenem vstopu stranke v mednarodno organizacijo krščanske demokracije. Čeprav je ta nekoliko tepena zadnje čase, vsled težav v Nemčiji in škandalov v Italiji, hoče Menem doseči ta mednarodni oder za lastno tribuno. Sedaj je ameriška sekcija sprejela prošnjo in bo „čim prej“ skušala ugoditi, da peronizem postane „opazovalec“ njenih zasedanj, kar je prvi potrebn korak k polnemu članstvu. Na zadnjem zasedanju je bilo to sprejeto na glasovanju, kjer je bilo 23 članov za in le eden proti. Proti je bil delegat argentinske Krščanske demokracije. Skorajšnje prihodnje zborovanje te sekcije bo v Buenos Airesu. Tedaj bo uradno sporočena potrditev in Menem bo govoril pred široko mednarodno publiko.

Drug uspeh je ta, da je dosegel formalno povabilo, da se udeleži osemdesete konference Mednarodne organizacije za delo, ki v juniju zaseda v Ženevi. Tja bo pohitel Menem, da „razloži svetu novo delavsko zakonodajo v Argentini“. Kako bo na to reagiral argentinski sindikalizem, ki je združen proti tej zakonodaji in jo smatra kot povratek v preteklost in izgubo dosežkov delavskih bojev ne pa „modernizacijo“ kot jo opeva predsednik, si lahko mislimo.

Končno je vladi uspelo tudi, da se Menem sestane z novim severnoameriškim predsednikom. Bill Clinton naj bi argentinskega predsednika sprejel 29. junija. Novico je objavil sam Menem, toda v Washingtonu je še niso potrdili.

IN ZNOTRAJ

Z vidika na volitve je treba povezati še nekaj korakov. Med te spada nuja, da se nekoliko olepša in poživi prestolno mesto. Sedaj govore o milijonskih vsotah, ki jih bo vlada vložila v šole, ceste, mostove, parke in druga področja prestolnice. Ob tem pa je že nastala polemika, kje bodo dobili potrebni denar. Kajti gospodarski minister je že zatrdil, da bo denarja le za odpust odvisnih uradnikov, za ostalo naj se mesto uredi samo. Mestna blagajna pa je prazna, dejansko v konkurzu, kajti leta so veselo raztrosili, kar je bilo in česar ni bilo. Dolgovi grede baje v tisoče milijonov dolarjev (točnih števil zaenkrat ni mogoče ugotoviti).

Tudi je sedaj v teku organizacijska sprememba države, po kateri naj bi občine imele več moči, bolj samostojno odločale in seveda prejemale več denarja. Tega pa bi dobili na račun provincijskih vlad. Ideja in izpeljava tega načrta je v glavi in v rokah notranjega ministra. Gustavo Beliz vedno bolj močno posega na ključna področja. Njegov izpovedan namen je zagotoviti ljudsko voljo za ponovno predsednikovo izvolitev.

Financiranje SIM

Nad. s 1. str.

nikom Janezom Rogljem 5. aprila pri dr. Petru Venclju, sekretarju za Slovence po svetu, ki jima je dejal, da bo SIM od 29 milijonov verjetno izgubila štiri do pet milijonov tolarjev, kar bi po mnenju dr. Juraka pomenilo odpuščanje zaposlenih. 23. aprila je potem državni zbor podprl dopolnilo, ki ga je predlagala SIM, s čimer je financiranje SIM spet postalo takšno, kakršno je bilo pred korenitimi posegom vlade. Ta tedenski bo vodstvo SIM sestalo z ministroma za kulturo (ki financira kulturno dejavnost SIM) in ministrstvom za zunanje zadeve.

DR. JOŽE RANT

„Samo kolaboracionisti“

„Svobodna Slovenija“ je objavila razgovor z dr. Klepom, v katerem ta sodi, da zamenjava izraza „izdajalci“ s „kolaboracionisti“ kaže na pomembno spremembo stališča partizanskih borcev do nasprotnega tabora.

1. Za zaveznike so bili kolaboracionisti vsi, ki so sodelovali s silami Osi oz. tkim. nacifašizmom. Zarje bo napr. maršal Petain zmerom kolaboracionist. Torej ne vemo, kje bi bila sprememba. Pridevek „kolaboracionist“ je prav tako psovka kot „izdajalec“. V našem primeru pa je tudi nesramno obrekovanje.

2. Klep navaja kot dokaz za upravičenost izraza „kolaboracionisti“ to, da so domobranci sprejeli od Nemcev orožje (Sicer priznava, da je bilo nekaj podobnega tudi na partizanski strani, a tega seveda ni upoštevati, ker je tam šlo za „narodno osvoboditev“, kjer bi bila vsa sredstva dovoljena.)

Sprejeti od nekoga orožje (ali opremo ali jestvine itd.) ni še kolaboracionizem. To, da so se domobranci (primorani po sili razmer) včasih borili skupaj z nemškimi četami proti temu, kar so imeli za večje zlo, tudi ni ne kolaboracionizem niti sodelovanje. Seveda bi bilo boljše, če bi se bila tista prisega mogla prepričati, toda noben nepristranski preučevalec ne more besedi la razlagati kot obvezo za sodelovanje za zmago sil Osi ali nacizma; jasno je, da je šlo samo za zavezo za skupni boj proti komunizmu. (Niti stotisočem „vlasovcem“ — Rusom in predvsem Ukrajincem —, ki so se borili kot del nemške vojske, ni mogoče očitati ne izdajstva ne kolaboracije, čeprav je Stalin koristolovsko pozabil na dogme in proglasil spopad z Nemci za „veliko domovinsko vojno“).

Seveda so se slovenske narodne sile (domobranci in drugi) borile tudi proti nemu izmed zaveznikov, Sovjetski zvezi. Nikakor pa ne proti vsem silam. Te so prav kmalu morale v „mrzlo“ vojno, ko si je SZ s politiko „rezanja salame“ prisvajala državo za državo in so zato nekateri na Zahodu hoteli drugačnega „odgovora“ (Mac Arthur — Koreja, da ne omenjam pretiranosti Mac Carthyja).

3. Zmerom znova je treba poudarjati dvoje dejstev:

a) Komunizem je večje zlo kot nacizem. Papeži so obsodili tudi liberalizem, nacizem in fašizem (Rerum Novarum, Mit brennender Sorge, Non abbiamo bisogno), a ne tako strogo kot komunizem, o katerem trdijo, da je v bistvu zlo (Divini Redemptoris).

b) OF (ali NOV ali kakorkoli se že hoče imenovati) je bila le krinka za komunistično revolucijo. Dandanes tega ni treba več dokazovati, saj je čas opravil svoje, na žalost za prehudo ceno. Obenem pa imamo tudi zapisane dokaze in priznanje glavnih voditeljev KP ter njihovih sodelavcev.

4. Nihče nima pravice soditi namenov posameznikov. Nedvomno je bilo v OF mnogo dobronamernih, ki so se popolnoma predali temu, v čemer so videli edino možnost za sodelovanje pri osvoboditvi.

Tega ni mogoče trditi o KP.

Vprašanje pa je, ali je mogoče sprejeti, da bi se povprečno obveščeni človek, tem manj izobraženec, mogel prepričati o tem, da bi izključni monopol KP v OF mogel voditi drugam kot v komunistični režim. V kolikor tega ni mogoče sprejeti, bi bili vsi soborci in pristaši OF čisto navadni kolaboracionisti pri vzpostavitvi breznarodnega in nečloveškega režima.

5. Nekdanji partizanski borci in njihov somišljeniki bi morali najprej priznati plemenite namene v poedincih nasprotnega tabora. Takoj zatem pa tudi, da na njih

nasprotni strani ni bilo ne nauka ne gibanja ne vodstva ne povelj, ki bi upravičevali nacizem ali nasilje nemško-italijansko-madžarskih okupatorjev. In da prav tako ni bilo nič takega proti zahodnim zaveznikom.

6. Če ne gledamo le pod tedanjim političnim vidikom, marveč tudi pod sedanjim, predvsem pa pod verskim ali npravnim (človeško-človečanskim), potem bi v polni meri zaslužili naslov „kolaboracionisti“ in „izdajalci“ vsi tisti, ki so sodelovali s tkim. NOV-om, in vsi, ki so prostovoljno sodelovali z režimom, ki ga je 1945 vzpostavila KP kot samoimenovana „avantgarda“ in „hrbtenica“ NOV-a.

Zakaj? Zato, ker je to pomenilo zatrtje zasebnih pravic in zavladaanje režima, ki je v krvi zamoril osebne in javne svoboščine; ki je podvrnil slovenski narod v zaslužnje breznarodni ideologiji in „jugoslovenskemu“ (velesrbskemu) imperializmu in ga tako obsodil na neizogibno umiranje.

7. Resda je z oddaljenjem od SZ prišlo do večjih možnosti za svobodo. Resda so nekatera dejstva (odprtost za turizem, večja gospodarska svoboda, celo samoupravljanje) vodila do zmerom večjega odpora proti „južnim bratom“ in s tem do obnove slovenske narodne zavesti ter končno celo do zahteve po državni neodvisnosti. Toda to ni zasluga niti KP niti njenih raznovrstnih kolaboracionistov (bivši borci NOV-a in drugi), ampak sad odpora proti skoro polstoletnemu zatiranju slovenskega naroda.

8. Kdo je potem koncem koncev kolaboracionist? Kdo izdajalec? Kdo morilec naroda in njegovih vrednot?

Do narodne sprave ne more priti z zakrivanjem ali potvarjanjem zgodovinskih dejstev, na enostranskem in lažnivem poudarjanju „herojskih zaslug“ enih, pa „izdajalstva“ ali „kolaboracionizma“ drugih. Sicer pravijo, da zgodovino pišejo zmagovalci. Toda zmagovalci, ki so se polastili naroda leta 1945 danes s težavo branijo ključna mesta in izgubljajo svoj vpliv na javno pa zasebno mnenje. Prej ali slej bo prišlo do „novega branja“ dogodkov in s tem bliže resnici.

9. Moti se, kdor misli, da je komunizem dokončno umrl. Zvest samemu sebi se je le kameleonsko prelevil. Zato mnogi „bivši“ danes mečejo krivdo na stalinizem. Ali pa trdijo, da komunizem ni frakasiral, ker dejanski nikoli in nikjer ni prišlo do komunističnega obdobja (faze), češ da so ostali v socialističnem, v katerem prevladujejo mnoge kapitalistične značilnosti (glej npr. K. Marx, „Beda filozofije“).

Kdor se ne bi dokončno odpovedal marksistično-leninističnim dogmam, (čeprav bi začasno v gospodarstvu zagovarjal liberalizem ali prosti trg), ne bi mogel trditi, da je zanj narod trajna vrednota. Morda bo sočasno in začasno po nuji potreba („zgodovinskega razvoja delovnih razmerij“) zagovarjal slovensko državnost. Toda kot se je nekoč uklanjal Stalinovi SZ ali oboževal diktaturo „očka Tita“, se bo zelo verjetno jutri poniževal bližnjim ali daljnim dedkom ali stricem velesil ali velepodjetij. Vsa pota vodijo v Rim, pravimo nekateri; da vse vodi v brezrazredno, breznarodno in brezideološko družbo, pravijo drugi, tako na desni (severnoameriška nova desnica) kot na levi (marksisti).

10. Slovenija ne more živeti sama zase, ločena od svojih sosedov. Po krivdi komunističnega režima smo izgubili velik del Primorske. Tudi zdaj še obstaja nevarnost za državne meje. Toda trenutno to ni najhujše. Nemčija je med prvimi priznala Slovenijo. V tisočih letih ni mogla priti do

Jadrana in Sredozemlja, ne s potujčevanjem ne z zasedbami. Zdaj lahko doseže na drugačen način še več: lastnino „slovenskih“ podjetij in s tem gospodarski, kulturni in politični vpliv. Kdo bo kriv, če bi do tega prišlo?

11. Z ljudmi in ustanovami, v katerih še prevladuje nekdanje mišljenje, je politično sodelovanje za blagor naroda včasih morda potrebno vsaj za to, da ne prizadenejo še več škode. A to sodelovanje ne more biti brezpogojno, malomiselno, brez pravnih in npravnih pridržkov. Drugače se bo tako sodelovanje izrodilo v nove vrste kolaboracionizem, tokrat za bolj učinkovito uničenje naroda.

Ni nam dovoljeno obsojati določenih vrst sodelovanja, imamo pa dolžnost in zgodovinsko upravičenost, da opozarjamo na morebitne zle učinke.

12. Po vsem tem ni bilo niti izdaje niti kolaboracionizma na eni strani. Na drugi pa vse to in še kaj hujšega, in morda še traja.

Dokler ne bodo ti drugi priznali bruna v svojih očeh, sprava ne bo mogoča. Niti ne „civilizirano sožitje“, ker danes v Sloveniji vse okolje še diha okuženo preteklost in na tisočere načinov kaže kako na drugi strani obsoja to, v čemer je ena stran glavni, če ne edini krivec.

13. Bržkone bi bilo pričakovati „spreobrnjenje“ bivših (?) komunistov. Imamo pa pravico in zgodovinsko dolžnost, da bivši „kolaboracionisti“ KP priznajo njeno in svojo krivdo. Vsaj v toliko, v kolikor niso začasa sprevideli ne tako skrivnih namenov KP; v kolikor še danes skušajo zagovarjati ne samo dobronamernost posameznih partizanskih borcev, temveč tudi tkim. NOV-a, OF, nekdanjega režima; v kolikor še vztrajajo na krivdi napačno imenovanih protikomunistov, ki so v bistvu bili in so še samo zvesti narodnjaki.

Ne pozabljam, da če je za časa prejšnjega režima prišlo do kakega zboljšanja, je bilo to kot izraz nujnega razvoja, ki je malenkosten v primeri z drugimi evropskimi državami, in slovenske zgrizenosti za obstanek pa napredek. Z drugimi besedami: ne zaradi režima, ampak kljub njemu. Priznavamo in spoštujemo boj večine Slovencev v domovini za svobodo in neodvisnost. Odrekamo pa to zaslugo KP in vsem, ki na različnih položajih še netijo ogenj sovraštva do tistih, za katere vedo, da niso bili ne izdajalci ne zatiralci naroda, kot so bili oni sami. Ni zadosti, da nehajo biti, kar so. Če bi se ne mogli odreči javno temu, kar so bili in kar so zagovarjali pa delali, morajo vsaj spremeniti mišljenje, govorjenje, pisanje, vse „okolje“, ki obsojajo eno stran in hvalijo drugo. Samo resnica nas bo svobodila, odpustila krivdo in spravila narod.

Buenos Aires, 1. maja 1993

O delu dr. Vencelja

Ne gre za odpravljanje Slovenske izseljenske matice

Sekretar za Slovence po svetu dr. Peter Vencelj je skupaj s svojima predhodnikoma (ministroma brez listnice za Slovence po svetu) dr. Janezom Dularjem in dr. Jankom Prunkom, predstavil nekaj dejstev glede nove organiziranosti pri skrbi za Slovence po svetu. Tako bo v okviru zunanjega ministrstva sestavljena posebna skupina (oziroma sektor), ki se bo ukvarjala s Slovenci po svetu. Novi sektor bo štel okoli deset ljudi. Zdaj jih dela pet, najprej pa morajo zaposliti pravnika, kajti problemi na tem področju, še posebej z državljanstvom, so zelo aktualni.

Dr. Peter Vencelj je spregovoril o finančnih problemih. Lani je bilo za reševanje problematike Slovencev po svetu porabljenih 740 milijonov, letos pa je proračun za to namenil le 598 milijonov tolarjev. V zadnjem času je največ prahu dvignil prenos sredstev (29 milijonov tolarjev), ki so bili pri finančnem ministrtvu namenjeni Slovenski izseljenski matici za plače in materialne stroške, na zunanje ministrtvo. SIM je takoj zagnala vik in krik, češ da gre za ideološko potezo, še posebej, ker je dobila informacije, da se bodo odslej za ta sredstva prek natečajev potegovala še tri društva, ki se ukvarjajo s Slovenci po svetu: Svetovni slovenski kongres, Slovenija v svetu in Katoliško središče Slovencev po svetu (deluje v okviru Škofovske konference).

Dr. Peter Vencelj je posebej poudaril, da s tem ne gre za odpravljanje SIM. Ministrtvo si je le zadalo nalogo, da pride do vseh Slovencev po svetu. Poleg tega je veliko vprašanje, koliko Slovencev SIM uspe zajeti, ali 80 odstotkov, kot trdi sama, ali pa le 20 odstotkov, kot zatrjujejo drugi. Sicer pa Vencelj SIM priznava napore, ki jih v zadnjih letih vlaga v to, da bi se približala čim večjemu številu Slovencev po svetu. Vendar sama SIM v prihodnjih letih nikakor ne bo mogla zajeti vseh, saj so vzroki iz preteklosti preveč vkoreninjeni in bodo to še dolgo preprečevali. Zato si je zdaj kot državni sekretar, zadolžen za Slovence po

svetu, zadal nalogo, da bo delo racionaliziral in okreplil. Glede SIM je dejal, da bo ta zaradi usposobljenosti svojih ljudi vsakakor glavni nosilec del, namignil pa je še, da se bo lahko del ljudi, ki so zdaj zaposleni na SIM, preselili v njegov sektor.

Dr. Janez Dular je dejal, da je prej status ministra brez listnice (brez finančnih sredstev) narekoval, da se bo ali odpravil ali prenesel v okvir nekega ministrtva. K sreči se je zgodilo slednje, saj je ministrtvo brez listnice dobilo status sekretariata pri zunanjem ministrtvu. Omenil je poseben položaj SIM, ki je lani brez vednosti kulturnega ministrtva (dr. Capudra) in ministra brez listnice (dr. Dularja) povečala število delovnih mest.

Dr. Peter Vencelj je posebej izpostavil problem, ki je čedalje hujši, to je skrb za okoli 37.000 Slovencev na ozemlju nekdanje Jugoslavije. Na Hrvaškem so zdaj organizirana tri društva: v Zagrebu Slomškovo, na Reki društvo Bazovica, tretje društvo pa je v Splitu. V BiH deluje Zveza Slovencev v BiH in društvo Ivan Cankar (v Sarajevu so doslej izgubili življenje štirje Slovenci). V Makedoniji je uradno 600 Slovencev, ki se tudi nameravajo organizirati kot društvo. V Srbiji se Slovenci zaradi političnih razmer za zdaj ne bodo organizirali.

I. Ž. „Slovenec“

Bo Soča presahnila?

Zaradi suše ne obstaja le nevarnost požarov in naravi, ponekod zmanjkuje tudi pitne vode, gladine rek se znižujejo.

Pomanjkanje padavin zelo občuti tudi reka Soča, saj jo je pri njenem izviru le še za vzorec. Zelo nenavaden videz daje njena povsem suha struga med Trento in vasjo Soča, kjer v dolžini dveh kilometrov ni o reki ne duha ne sluha. Soča enostavno ponikne. Sicer pa Trentarji opažajo, da se gladina reke iz leta v leto malenkostno, toda vztrajno niža.

Slovenci na kulturni razstavi

Že nekaj let Slovenci sodelujemo na vsakoletni kulturni prireditvi „Feria del Libro“, ki ima v Argentini velik odmev in jo obišče nad milijon ljudi, da si ogleda knjige in jih tudi kupi. Tu sodelujejo največje založbe pa tudi razne organizacije predstavijo svoje kulturno delovanje.

Tako tudi narodnostne skupine prikazuje svoje kulturno in knjižno bogastvo. Slovenci smo tudi letos v okviru Zedinjene Slovenije pripravili prikaz svojega kulturnega in knjižnega bogastva. V dveh steklenih omarah smo razstavili knjige, tiskane tako v Sloveniji kot v Argentini, in nekaj prikazov in folklornih izdelkov ter fotografij.

Zadnji dan razstave pa smo imeli priliko, da smo tudi nastopili v eni od razstavnih dvoran s prikazom Slovenije. V dvorani, polni predvsem Argentinec pa tudi slovenskih obiskovalcev, je najprej lic. Stanko Jerebič

naslovil nagovor, v katerem je prikazal ljubezen slovenskega naroda do knjig. Ta govor smo v španščini objavili v prejšnji številki.

Sledil je pevski koncertni nastop slovenskih pesmi, ki sta jih izvajala priznana pevca Anica Rode in Luka Debevec, na elektronskih orglah pa ju je spremljal prof. Ivan Vombergar. Gotovo smo tudi v petju Slovenci dosegli visoko stopnjo, kar so s pohvalnim ploskanjem izpričali koncertistom tudi poslušalci.

Sledila je znana folklorna skupina s Pristave, ki jo vodi prof. Aricó, ki je predstavila nekaj slovenskih narodnih plesov, razgibanih in pisanih, ki so zelo navdušili zbrano občinstvo.

S tem programom smo se Slovenci v Argentini tudi letos dostojno predstavili tukajšnjemu obinstvu in mu prikazali našo kulturno, umetniško ter knjižno raven.

Anica Rode, Luka Debevec in Ivan Vombergar.

Folklorna skupina s Pristave.

Polna dvorana med prikazom slovenske kulture.

Umetnost nas povezuje

Ob slikarski razstavi sester Dolinar in koncertu ramovš Consorta

Ponedeljek, 26. aprila 1993, bo ostal zapisan v zgodovini Društva Slovencev v Parizu in vse slovenske pariške skupnosti kot dan izjemnega kulturnega dogodka. Društvo je namreč v sodelovanju z občino Chatillon (Pariz) in Združenjem chatillonskih umetnikov pripravilo razstavo sester Marjetke in Andreje Dolinar ter koncert skupine za staro glasbo Ramovš Consort.

Presenetljivo veliko število ljudi, med katerimi je bilo mnogo Francozov, je do kraja napolnilo slavnostno dvorano v občinski palači, kjer se je odvijal uradni del prireditve. Sam chatillonski župan Jean-Pierre Schosteck (ki je pravkar postal senator) je želel predstaviti umetnici (osebno je bila sicer prisotna samo Marjetka), še prej pa Slovenijo. Besede, ki jih je izrekel, so bile res besede občudovanja in spodbude. Slovenijo in Slovence je pohvalil za njihovo dostojanstvo in umerjenost, s katerima so zmogli prenesti naprej vojaški napad, nato pa na miren način speljati svojo državo v demokracijo, kar bi lahko bilo za zgled vsem ostalim republikam bivše Jugoslavije, Poudaril je tudi dejstvo, da umetnici izhajata iz tiste generacije Slovencev, ki je morala nasilno zapustiti domovino, a je z nezmanjšano ljubeznijo nadaljevala svoj boj za obstanek in za boljšo bodočnost daljne domovine. S svojim razmišljanjem je župan dal samemu kulturnemu dogodku tudi širše moralne in skoraj politične razsežnosti. Za Schosteckom je prevzel besedo občinski odbornik za kulturo Jean-Paul Hindré in nanizal nekaj misli o umetnicah in razstavljenih delih. Poudaril je poseben značaj obeh slikark, v katerih se evropska tradicija prepleta z daljnim argentinskim temperamentom. Posebej je omenil toplino in žar barv, pa tudi liričnih pridih umetniškega izraza. V imenu Društva Slovencev je nato nagovoril prisotne in se zahvalil občinski upravi dr. Janez Zorec (predsednik Janez Ložar je zaradi službenih obveznosti prišel nekoliko kasneje). Umetnici (pa tudi njih sestre Andreji, ki jo je Marjetka imela ves čas v mislih) in prisotnim članom Ramovš Consorta je nato številno občinstvo že v občinski palači nagradilo z burnim ploskanjem. Med udeleženci je bilo več uglednih osebnosti: dr. Beno Lukman, uradni predstavnik Republike Slovenije na slovenskem veleposlaništvu v Parizu, predstavniki Slovenske katoliške misije v Parizu prelat Nace Čretnik, Martin Retelj in Silvo Česnik, člani odbora za kulturo pri chatillonski občini g. Anselme in g. Letellier, več likovnih umetnikov (med njimi tudi slovenski, ki živijo in ustvarjajo v Parizu).

O razstavljenih delih je bilo slišati pohvalne besede. Ljudje so le s težavo zapuščali občinsko palačo, a vendar z zavestjo, da se bo umetniški užitek nadaljeval s koncertom.

Ob 20.30 se je tako začel drugi del tega izrednega večera. V cerkvi sv. Terezije ob Slovenskem domu so nastopili glasbeni umetniki Ramovš Consorta, ki jih umetniško usmerja flavtist Klemen Ramovš. Poleg njega sestavljajo ansambel še Marijan Benčina — sopran, Nebojša Bugarski — violončelo in Vladimir Mlinarič — čembalo. Skrbno izbran spored je že po prvem delu navdušil polno zasedeno cerkev. Obsegal je dela Isaaca Poscha (Harmonia concertans: Cantate Domino, Veni sancte Spiritus, Si bona suscepimus, Ecce Dominus veniet, Ecce quom bonum, Magnificat), Giovannija Battista Bononcinija (Divertimento VII), Paola Benedetta Bellinzanija (Sonata ottava, Opera terza), Arcangela Corellija (Follia) in Georga Friedricha Händla (Cantata Pensieri notturni di Filli). Ansambel je z ubrano in dovršeno igro

pokazal visoko profesionalno raven in velik smisel za subtilno interpretacijo v času že precej odmaknjenih del.

Kulturni dogodek med pariškimi Slovenci je prerasel lokalnost in pokazal, kako se lahko v umetnosti povezujeta zdomstvo in domovina. Meje in razdalje so odpadle, počutili smo se kot ena duša in eno telo.

Umetnicama Marjetki in Andreji Dolinar ter glasbenim poustvarjalcem Ramovš Consorta se iz srca zahvaljujemo za čudovite trenutke, ki smo jih preživeli z njimi v znamenju edinstvene harmonije in jim želimo veliko upehov na izbrani umetniški poti, posebno še na bližnjih prireditvah na Dunaju, v Tinjah in Portorožu!

V. Koršič Zorn, Pariz
Po telefaksu

Razstava in koncert v Tinjah

V torek, 11. maja, je lahko doživela publika v Katoliškem domu prosvete v Tinjah kar dva umetniška svetova: glasbenega in likovnega. Kot poslušalci in kot gledalci smo mogli uživati dvoje umetnosti, koncert ansambla za staro glasbo Ramovš Consort in razstavo likovnih stvaritev Marjetke in Andreje Dolinar. Umetniški večer je bil eden od štirih — konec aprila oz. začetek maja so umetniki nastopili v Parizu in na Dunaju, 21. maja pa bodo v kristalni dvorani hotela Palace v Portorožu.

Ansambel Ramovš Consort — sestavljajo ga Klemen Ramovš (kljunasta flavta) Nebojša Bugarski (violončelo) in Vladimir Mlinarič (čembalo) — je bil ustanovljen leta 1989, goji predvsem glasbo 17. in 18. stoletja (npr. skladbe Arcangela Corellija, Isaacka Poscha in Georga Friedricha Händla) in uporablja izključno instrumente, ki so izdelani po vzorcu originalov, v nizki intonaciji in netemperirani uglasitvi, kar mu omogoča avtentično zvočnost, ki učinkuje pristno in muzikalno živo.

Andreja in Marjetka Dolinar, rojeni v Buenos Airesu, sta študirali v Argentini in se izpopolnjevali pri raznih umetnikih (med njimi slovenski kipar France Ahčin) in razstavljali v Argentini, Braziliji in Sloveniji.

Jože Kopeinjš
po telefaksu

Mogoče vas bo zanimalo vedeti, da...

— da vsak dan ob 18. uri odpelje z avtobusne postaje v Trstu (blizu železniške postaje) avtobus, ki pride naslednji dan ob 9. uri v Medjugorje; iz Medjugorja pa odpelje drug avtobus ob 18 in pride v Trst ob 9 naslednjega dne...

— da je bilo treba za vstopnico k plesu Rotary kluba v Ljubljani (število vstopnic je bilo omejeno na 300) odšteti lepo vsoto 7000 tolarjev...

— da se je letos v gimnazijo v Želmljem pri Ljubljani, ki jo vodijo salezijanci, vpisalo 75 dijakov...

— da se je razširil glas, da znamenita 3. fatimska napoved vsebuje prerokbo, da bo vstal protipapež in da se bo papež umaknil v Avignon, a da je kardinal Ratzinger označil ta glas kot fantazijo...

— da so slovenski naseljenci v severni Ameriki v zadnjem stoletju ustanovili med atlantsko in pacifiško obalo približno 100 župnij...

Mladika, Trst, št. 2

NOVICE IZ SLOVENIJE

SLOVENC V ARGENTINI

LJUBLJANA — Japonski avtomobili Toyota so do sedaj prihajali preko predstavništva v Avstriji, zdaj pa je tvrdka Center Ljubljana postala generalni in pooblaščen zastopnik za slovenski avtomobilski trg. Odprli so nov prodajno-razstavni salon in upajo v letošnjem letu prodati vsaj 400 avtomobilov.

LJUBLJANA — Po dvehletnem premoru so spet prišli na dan nekateri podatki iz zadnjega popisa. Tako so zasledili, da je tisti čas bilo 61 petnajstletnikov že poročenih, dva sta bila razvezana, eden pa že vdovec. Petnajstletnic pa je bilo poročenih 53, dve razvezani in dve vdovi. — Sto in več let je doseglo tedaj 13 ljudi, med katerimi sta bila le dva moška.

PARIZ, Francija — V okviru pariškega mednarodnega knjižnega sejma je bilo letos srečanje z naslovom Version Originale — Ecrire l'Europe. Tema letošnjega srečanja je bila prevajanje in kulturna identiteta Evrope. Na okroglih mizah so poleg strokovnjakov nastopali tudi dijaki različnih razredov gimnazij, ki so morali predstaviti spis na evropsko temo, predstaviti evropsko osebnost ali pa najti v domači literaturi odlomek z evropsko tematiko in podoben tekst v tuji literaturi. Slovenijo je zastopala Nataša Sip iz celjske gimnazije.

SLOVENJ GRADEC — Začeli so s prireditvami ob 90-letnici smrti skladatelja Huga Wolfa, rojenega v tem mestu in slovenskega rodu. Na prvem koncertu so predstavili samospeve, ustvajene v skladateljevem rojstnem mestu in odlomke iz nedokončane opere Manuel Venegas. Izvajali so solisti iz dunajske visoke šole za glasbo, moški zbor Radlje, Oktet Lesna, mešani zbor Hugo Wolf, dirigenta pa sta bila Branko Čepin in Almira Čegovnik.

LJUBLJANA — Evropska šola in njene krščanske razsežnosti je bil naslov posveta, ki ga je pripravila skupnost katoliških pedagogov v Ljubljani s pomočjo mednarodnega tajništva srednješolskih katoliških učiteljev. Predavatelj iz Nemčije, Francije in Italije so govorili o raznih perečih vprašanjih v evropskih šolah z zornega kota katoliškega učitelja in izmenjali mnenja s slovenskimi kolegi.

MONOŠTER, Madžarska — „Porabje“ praznuje že drugo obletnico izhajanja. Štirinajst dnevnik povezuje slovenske vasi v Porabju, berejo ga pa tudi na slovenski strani in — pravijo — tudi v ZDA. V uredništvu sta dva poklicna časnika in osem honorarnih piscev, izhaja pa v 850 izvodih. Madžarska prispeva letno šest milijonov forintov, Slovenija pa plačuje tiskarske usluge. — Že pol leta pa je na madžarski televizijski postaji v Szombathelyju slovenska oddaja dvakrat na mesec po 25 minut. Pripravita jo Ibolya Dončec in Andreja Kovač.

LJUBLJANA — V mesecu septembru

bo izšel Almanah sodobne popularne glasbe. Avtor je Marko Prpič, ki je uvrstil podatke po datumih, glasbenike po rojstnih podatkih, pesmi po uvrstitvah na ameriški in britanski glasbeni lestvici, plošče po datumih izidov. V knjigi bodo predstavljena najpomembnejša glasbena dogajanja v Sloveniji in po svetu na 200 straneh s 150 barvnimi fotografijami.

NOVO MESTO — Henček Burkat, vodja ansambla z narodnozabavnimi pesmimi, je spet stopil v snemalne studije. S sinovoma je sklenil posneti pesmi z diatonično harmoniko in ritmom kitare in basa ter dodatkom saksofona in bendža. V osemdesetih letih je prislužil platinasto ploščo, pet zlatih in štiri srebrne plošče.

MARIBOR — Osemdesetletnico je praznoval kipar Gabrijel Kolbič, doma z Marije Snežne v Slovenskih goricah. Študiral je v Pragi in Zagrebu. Blizu sta mu alegorija in žanr, drobna plastika, portreti in monumentalne stvaritve. Zadnja leta se je posvetil tudi akvareliranju (krajina in cvetlično tihožitje) in pisanju otroških pesmi (izdal je že nekaj zbirk).

LJUBLJANA — Ob 200. številki revije Radar so revijalci povabili imetnike celotne zbirke (priglasilo se jih je okoli 50) na sprehod po sledovih soške fronte. Ogleдали so si razna bojišča (goriškega, na Rombonu, doberdobskega), muzeja (kobariškega, na Vrhu), pokopališča (Log pod Mangartom, Redipuglia-Sredi polja), poslušali zgodovinarje in poznavalce ter pokusili tudi frontni (konjski) golaž.

MARIBOR — Za kulturne dosežke v Mariboru podeljujejo nagrade, poimenovane po pesniku Janku Glazerju. Letos, ob stoletnici pesnikovega rojstva, je nagrado prejela za življenjsko delo igralka mariborske Drame Milena Muhič, Glazerjeve listine pa oboist Dušan Krnjak, likovna skupina „Mi“ in dramatik-esejist Vili Ravnjak. Mariborsko glasbeno društvo pa je nagradilo vidne člane: pevko Marjano Deržaj, pevca Alfija Nipiča in Edvina Fliserja, pianista Wernerja Usarja in ansambel z narodnozabavno glasbo Vitek.

LJUBLJANA — Citre imajo kar nekaj ljubiteljev. Poleg znanega kolednika Tomaža Plahutnika in še bolj znanega Mihe Dovžana nastopa samorastnik Karli Gradišnik iz Logarske doline. Njegova glasba je nežna in temperamentna, s priokusom narodnozabavne in pop glasbe. Izdal je že dve kaseti: Veseljak in Ljubezen. Tanja Zajc tudi citrari, vendar se loti mednarodnih melodij, kot so Lili Marlen, Edelweis, Vaya con Dios in My Wy, izdanih na kaseti Sanjarjenje.

RIM, Italija — Na predstavitvi letošnjega potovalnega almanaha je bilo zaznati v njem kar štirinajst strani posvečenih Sloveniji. Tam je najti splošne informacije za poslovne in zasebne turiste. Almanah je žepne oblike z 900 stranmi;

Osebne novice

Krsta: Dne 16. maja je bila krščena v slovenski cerkvi Marije Pomagaj **Danijela Selan**, hčerka Karla in ge. Lučke roj. Češarek. Botrovala sta Tone Tomažević in ga. Kristina Lunder. Krstil jo je delegat dr. Alojzij Starc.

V cerkvi Marije Pomagaj je bila tudi 16. maja krščena **Aleksandra Smrdelj**, hčerka Iva in ge. Irene roj. Loboda. Botra sta Jože Smrdelj in ga. Tinka Oblak, krstil pa je župnik Jože Škerbec.

Čestitamo!

Poroki: Poročila sta se v Bariločah **Janko Starič** in **Ana Claudia Martins Madeira**.

V soboto, 8. maja, pa sta sklenila sv. zakon **Sandra Luchetta** in **Tomaž B. Rode**. Za priči sta bila Jana Rodetova in Horacio Luchetta.

Novoporočencem čestitamo!

Smrt: V San Martinu je umrl **Oskar Pavlovčič**. Naj počiva v miru!

SLOVENSKI DOM SAN MARTIN

Liga žena-mati

V aprilu je imela sanmartinska Liga žena-mati svoj redni sestanek, na katerem je govoril sanmartinski župnik Franci Šenk. Pripovedoval je, kako izrazito je božja milost posegla v njegovo življenje in tudi razne pripetljaje na fari v Mostah. Od tam se je vrnil v Argentino med Sanmartinčane prav po pregovoru: Človek obrača, Bog pa obrne.

Vse dobro mu želimo pri novem delu.

izdaja ga AET, ki ima opisnike po Evropi, da stalno dopolnjujejo in posodablajo informacije.

LJUBLJANA — V Plečnikovem podhodu v parku Zvezda so odprli prvo javno stranišče za invalide. Za uporabo kabine je treba kupiti posebon žeton za 38 tolarjev. Podobna stranišča bodo tudi na Bavarskem dvoru, v Tivoliju in na Gradu.

SLOVENSKI DOM CARAPACHAY

33. obletnica doma

Kljub temu, da je bil v nedeljo, 2. maja deževni dan, se je ob napovedani uri zbralo na dvorišču Doma pred jamborom zastav lepo število domačih rojakov, pa tudi iz drugih krajev. Po dviganju zastav je predsednica Doma lic. Mici Korošec pozdravila vse navzoče, posebno pa zastopnike Domov in organizacij. V daljšem govoru je omenjala pomen dneva, ko carapachayski Dom proslavlja 33. obletnico ustanovitve, ko „so naši starši iz nič začeli graditi to, kar danes imamo. Svoj dom v tujini, košček domovine v izseljenstvu. Ta Dom pomaga sedaj že tretji generaciji ohranjevati našo vero in naše prirojene vrednote. Ohranimo ga za vsako ceno, v našo osebno korist in v korist našega tako preizkušenega naroda. Važno je, da ne izgubimo cilja, zaradi katerega je bil ta dom zgrajen; naj bi vsak, kdor pride sem, čutil, da je prišel v slovenski dom.“

Njen govor so navzoči sprejeli z aplavzom, nato je predsednica prebrala pozdravno pismo društva Triglav, kjer so se opravičili, da ne morejo biti navzoči zaradi domače prireditve. Častitajo našemu slavju in pozdravljajo z željo po skupnem sodelovanju in naporu pri težkem delu in prizadevanju za ohranitev slovenstva v tujini.

Nato je bila v zasedeni dvorani sv. maša, katero je opravil prelat dr. Alojzij Starc, ki je imel lep cerkveni nagovor, ki se je nanašal na nedeljski evangelij o Dobrem pastirju. Opozarjal je na versko brezbržnost v današnjem svetu in pomenu duhovništva med nami. Med daritvijo je bilo ubrano petje, ki ga spremljal z orglami lic. Janez Žnidar.

Po maši pa se je bogoslužni prostor spremenil v jedilnico, kjer so bili številni navzoči po stari navadi dobro postreženi.

Ker je popoldan tudi deževalo, je bil spored ne igrišču ukinjen, a navzoči niso izgubili razpoloženje. Porazdelili so se po skupinah, kot šahisti, drugi so igrali tarok, ostali pa so preživeli ure v medsebojnem družabnem pogovoru, oglasila se je tudi domača pesem, dokler se niso na odru pojavili člani Slovenskega instrumentalnega ansambla, ki je pripomogel k še večjemu razpoloženju, ki je trajal, dokler se niso začeli prijatelji zadovoljno vračati domov.

Ž.

ČLANI SLOGE,

katerih številke članske ali hranilne knjižice končajo z

84

imajo možnost, da pridejo v poštev pri III. NAGRADNEM ŽREBANJU SLOGE, ki bo 6. julija t.l. v naši glavni pisarni. Pogoji: a) Imeti KARTO SLOGA; b) Imeti v navadni hranilni vlogi v MUTUALU SLOGA vsaj \$ 200.-

Če nimate še KARTE SLOGA in vaša vloga v MUTUALU SLOGA ne doseže \$ 200.- imate čas do 30. junija t.l., da to uredite in si tako pridobite pravico biti udeleženi pri žrebanju za te dobitke:

1. Filmska kamera SANYO, mod. VND 66
2. Električni šivalni stroj SINGER, mod. 2350
3. Električni sušilnik KOHINOOR, 5,200 kg.

NAGRADNO ŽREBANJE, je samo ena od ugodnosti, ki jih že skoro 40 let nudi SLOGA svojim članom. Naložbe v SLOGI so varne, dobro obrestovane in članom vedno na razpolago. Naša posojila so najbolj ugodna in po vaši meri. Nobena banka ali finančna ustanova vam ne da poleg obresti še izdatne socialne podpore ob poroki, rojstvu, zaključku šole, stalni in popolni nesposobnosti za delo, starostno podporo in posmrtnino, kakor to dela SLOGA.

Več informacij osebno ali po telefonu v naši pisarni in v podružnicah. Približajte se, se Vam izplača!

V SLOGI JE MOČ!

LEGAJO 3545-82

SLOVENIJA VABI

Tako smo objavili za letošnje potovanje v domovino, in s tem je dokazano, da se **zaupanje obrestuje**. Kajti prostor, ki smo ga imeli, je bil popolnoma zaseden že pred časom. Čestitamo vsem potnikom, ki so nas izbrali za to potovanje. S tem je dokazano, da smo tisti, ki leto za letom popeljemo največ rojakov v domovino. Najlepša hvala za zaupanje!

Letos bo delovala žičnica na Sv. Višarje, zato organiziramo celodnevni izlet na Sv. Višarje za 6. julij, odhod iz Ljubljane ob 7. Nazaj grede obiščemo Trbiž, Belopeška jezera, Kranjsko goro in Bled. Informacije in vpis do odhoda, 4. junija, na telefon 441-1264/1265 - H. Yrigoyen 2742 - San Justo.

„Šel bom v dobre gostilne,
šel bom med dobre ljudi...!!!“

ANDREJ ŠIFRER

POSLOVILNI KONCERT

V soboto, 29. maja, ob 22. uri
NA SLOVENSKI PRISTAVI
Rep. de Eslovenia 1851 - Castelar

„...Ostani z nami, ostani z nami do jutra...!“

Sodeluje:
ROCK & POLKA

V nedeljo, 23. maja 1993, vsi iskreno vabljeni na

Žegnanje pri Mariji Pomagaj v Slovenski hiši,

ki bo letos združeno s proslavo
60-letnice Slovenskega dušnega pastirstva v Argentini
in verske revije Duhovnega življenja

Na sporedu:

- 11.30: somaševanje dušnih pastirjev za vse žive in rajne rojake v Argentini
- 12.30: ogled razstave našega verskega tiska z nagovorom lic. Milana Magistra in ob besedi arh. Jureta Vombergarja
- 13.30: praznično kosilo
- 15.30: pete litanije Matere božje z blagoslovom

Slovenska kulturna akcija

1. kulturni večer

Ob 60-letnici Duhovnega življenja

Predavanje in razstava
Slovenska hiša, 29. maja ob 20. uri

2. kulturni večer

Andrej Makek: razstava akvarelov

Slovenska hiša, 5. junija ob 20. uri

„Ne moja, ampak
Tvoja volja...“

V globoki žalosti sporočamo, da je 7. aprila po težki bolezni odšel k Vsemogočnemu po večno plačilo, star 82 let, naš predragi brat in stric

pater Maver Grebenc, o. cist.

Pokopan je bil na veliko soboto v Hubenu, Avstrija, kjer je bil župnik in svetnik nad 26 let.

Priporočamo ga v molitev!

Žalujoči: brat Janez,
sestre: s. Lilijana, usm., Francka vd. Zupančič,
Ivanka vd. Romé, s. Gizela, Marijina s.
Anica vd. Bauer,
nečaki in nečakinje

In zgodi se Tvoja volja!

Vsem znanim sporočamo, da nas je 10. maja na posledicah težke operacije zapustil naš dragi in dobri mož, oče, stari oče in brat

Oskar Pavlovčič

Zahvaljujemo se prelatu dr. Starcu, dr. Rodetu za molitve ob krsti in g. Šenku za darovano sv. mašo ob krsti in spremstvo na pokopališče. Enaka zahvala vsem, ki so pokojnika prišli kropiti in ga spremili na zadnji poti.

Žena: Božena roj. Foltyn,
otroci: Kristina por. Erjavec, Meta por. Albreht,
Ana por. Galván, Oskar in Lučka,
brata: dr. Milan in Ivan z družinama,
vnuki ter ostalo sorodstvo

San Martín, Buenos Aires, Euclid, ZDA, Slovenija.

OBVESTILA

PETEK, 21. maja:

Seja Medorganizacijskega sveta v prostorih Zedinjene Slovenije ob 20.

SOBOTA, 22. maja:

Redni pouk Slovenskega srednješolskega tečaja ob 15. v Slovenski hiši.

Koncert Andreja Šifrerja v San Justu ob 21.30 uri.

NEDELJA, 23. maja:

Žegnanje v Slovenski hiši.

TOREK, 25. maja:

Koncert Andreja Šifrerja v Ramos Mejiji za otroke ob 17. uri

PETEK, 28. maja:

Koncert Andreja Šifrerja v Mendosi ob 20. uri

SOBOTA, 29. maja:

Koncert Andreja Šifrerja na Pristavi ob 22. uri.

Redni pouk Slovenskega srednješolskega tečaja ob 15. v Slovenski hiši.

Kulturni večer SKA: Ob 60-letnici Duhovnega življenja ob 20. v Slovenski hiši.

NEDELJA, 30. maja:

Koncert Andreja Šifrerja v Barilochah ob 19. uri.

Občni zbor slovenskega doma Carapachay ob 11. uri

SREDA, 2. junija:

Spominska proslava ZSMŽ z govorom Jože Andrejak ob 17. uri v Slov. hiši.

SOBOTA, 5. junija:

Kulturni večer SKA: Andrej Makek: razstava akvarelov, ob 20. v Slovenski hiši.

NEDELJA, 6. junija:

Spominska proslava junakov ob 16. uri v Slovenski hiši.

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE
Director: Valentín B. Debeljak
Propietario: Eslovenia Unida
Redacción y Administración:
RAMON L. FALCON 4158
(1407) BUENOS AIRES
ARGENTINA
Teléfono y Telefax: (54-1) 643-0241

Glavni urednik:

Tine Debeljak ml.

Uredniški odbor:

Tone Mizerit, dr. Katica Cukjati,
Gregor Batagelj

Correo
Argentino
Suc. 7

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775

TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824

Registro Nac. de la Propiedad
Intelectual N° 85.462

Naročnina Svobodne Slovenije:
za Argentino \$ 55; pri pošiljanju po pošti
pa \$ 60; ZDA in Kanada pri pošiljanju z
letalsko pošto 100 USA dol.; obmejne
države Argentine 90 USA dol.; Evropa
110 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 120
USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za
pošiljanje z navadno pošto 75 USA dol.

Čeke na ime „ESLOVENIA LIBRE“

Stavljenje in oblikovanje:

MALIVILKO - Telefax: (54-1) 362-7215

TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L.
Estados Unidos 425 - Tel./Fax: 362-7215
(1101) Buenos Aires

Slovenski avtor - pevec

ANDREJ ŠIFRER

V ARGENTINI

PROGRAM KONCERTOV:

Sobota, 22. maja, ob 21.30 uri: „Naš dom“ - San Justo
Torek, 25. maja, ob 17. uri: „Slomškov dom“ - Ramos Mejía (za otroke)
Petek, 28. maja, ob 20. uri: „Slovenski dom“ - Mendoza
Sobota, 29. maja, ob 22. uri: „Slovenska Pristava“ - Castelar
Nedelja, 30. maja, ob 19. uri: „Slovenski dom“ - Bariloche